

Målrettet omlægningsstøtte til skovrejsning kan opveje landmændenes tab ved sprøjteforbud

25. juni 2026

Konklusioner

- De nuværende tilskudssatser til skovrejsning er utilstrækkelige til at nå den grønne trepartsaftales målsætning om at omlægge 250.000 ha landbrugsjord til skov inden 2045.
- Et sprøjteforbud på de sårbare grundvandsdannende områder vil øge tilskyndelsen til skovrejsning, fordi jordens dyrkningsværdi.
- Vi anbefaler at lade de berørte bedrifter modtage omlægningsstøtte i form af øget tilskud til skovrejsning, svarende til tabet i dyrkningsværdi på i gennemsnit 44.000 kr. pr. ha.
- På den måde vil omkostningerne ved sprøjteforbuddet blive opvejet for de landmænd, der rejser skov på de berørte arealer, og tilskyndelsen til skovrejsning øges samlet set med 88.000 kr. pr. ha som følge af både øget skovtilskud og reducerede dyrkningsværdier.
- Vores foreslåede model vil dermed både bidrage til at få gang i skovrejsningsindsatsen og til at sprøjteforbuddet kan gennemføres uden unødigt store økonomiske konsekvenser for erhvervet

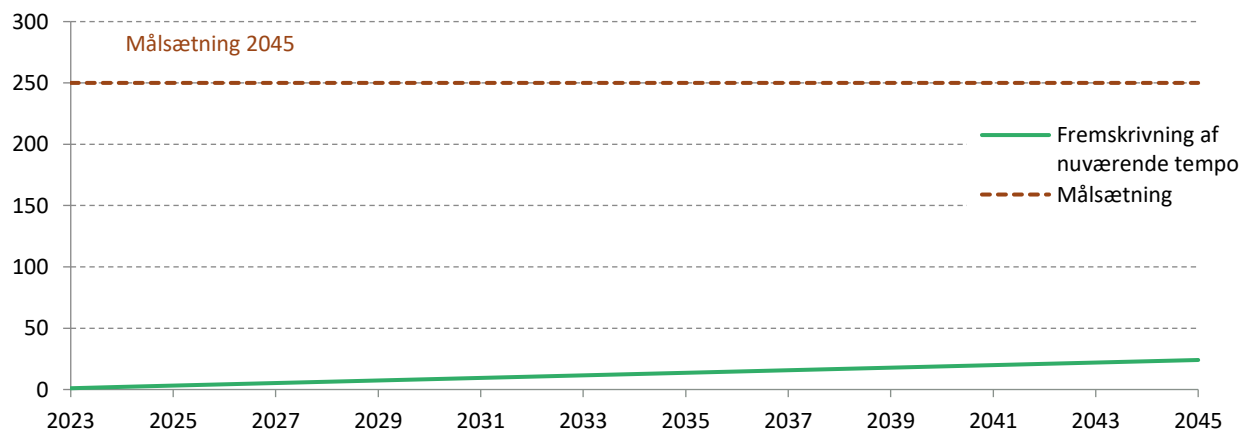
Det går for langsomt med skovrejsningsindsatsen

I 2024 indgik den daværende SVM-regering og et bredt flertal i Folketinget Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (trepartsaftalen). Trepartsaftalen indebærer en historisk omlægning af Danmarks areal, herunder en ambition om at rejse 250.000 hektar skov frem mod 2045. Heraf skal 150.000 hektar

være produktionsskov, mens 100.000 hektar skal udlægges som urørt skov.¹

Skovrejsningsindsatsen er imidlertid langt fra målsætningen om 250.000 ha skov. På nuværende tidspunkt er der kun etableret 527 ha produktionsskov og givet etableringstilsagn til godt 2.600 ha. En analyse fra CERI viser, at hvis det nuværende tempo fortsætter, vil Danmark kun nå omkring 24.000 ha ny skov i 2045, jf. figur 1. Dermed vil der mangle omkring 226.000 ha skov for at indfri trepartsaftalens skovmål.

Figur 1: Fremskrivning af antal udtagne skovarealer under den grønne trepart (1.000 ha)

Kilde og anmærkning: Se noter sidst i notitsen

Skovrejsning kan sikre varig grundvandsbeskyttelse

Skovrejsning kan være særligt attraktivt i sårbare grundvandsdannende områder (SGO), da arealet ved etablering af skov pålægges fredskovspligt og dermed som udgangspunkt skal forblive skov i al fremtid. Dermed bidrager skovrejsning til en varig beskyttelse af grundvandet og reducerer risikoen for senere intensiv dyrkning.

De nuværende tilskud til skovrejsning er utilstrækkelige

For at gøre det mere attraktivt for lodsejere at omlægge landbrugsjord til skov er der etableret en national tilskudsordning for skovrejsning. Lodsejeren modtager et engangstilskud på 75.500 kr. pr. hektar ved etablering af produktionsskov. Hvis arealet i stedet udlægges som urørt skov, kan der opnås et yderligere tillæg på 15.000 kr. pr. hektar.

Den manglende fremdrift i skovrejsningen understreger imidlertid, at de nuværende tilskudssatser ikke er tilstrækkelige til at realisere treparts målsætningen om 250.000 ha skov. Se boks for de væsentligste årsager til den begrænsede tilslutning.

Et sprøjteforbud vil øge tilskyndelsen til skovrejsning

Et sprøjteforbud, der omfatter de ca. 145.000 ha konventionel landbrugsjord, der ligger oven på SGO'er, vil reducere dyrkningsværdien på konventionelle landbrugsarealer, fordi landmanden ikke længere kan bruge sprøjtemidler til at bekæmpe ukrudt, sygdomme og skadedyr, hvilket reducerer udbyttet fra arealet. Ifølge Miljøministeriet medfører det et gennemsnitligt værditab på 44.000 kr./ha. Når værdien af den fortsatte landbrugsdrift falder, reduceres alternativomkostningen² ved at omlægge jorden til skov, hvilket isoleret set vil gøre skovrejsning mere attraktivt.

Måltrettet omlægningsstøtte kan øge tilskyndelsen yderligere

Regeringen arbejder med en model, hvor nogle bedrifter vil kunne modtage omlægningsstøtte til fx skov eller økologi for at modvirke de økonomiske tab, som et sprøjteforbud medfører.³ Vi anbefaler, at alle berørte bedrifter får tilbudt at modtage

Hvorfor udebliver skovrejsning med det nuværende tilskud?

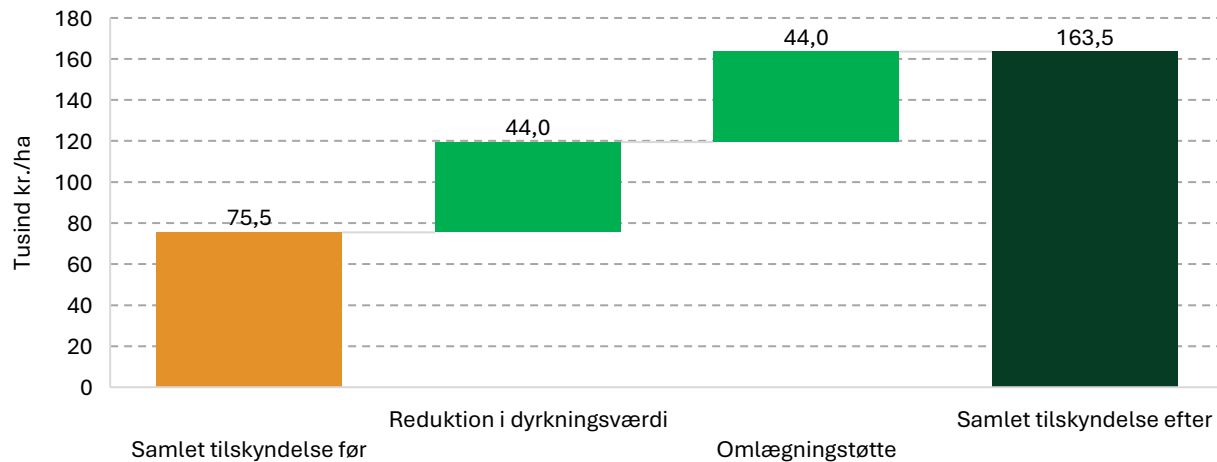
Der kan være flere grunde, bl.a.:

- **Jordens værdi er undervurderet:** Arealer med lave dyrkningsværdier kan have en højere værdi for den enkelte bedrift, hvor jorden anvendes til foderproduktion og håndtering af husdyrgødning.
- **Skovrejsning konkurrerer med andre støtteordninger:** Lodsejere kan i mange tilfælde opnå et højere afkast ved fortsat drift eller omlægning til andre støtteberettigede arealanvendelser.
- **Jorden anvendes til at stille sikkerhed:** Omlægning til skov kan reducere jordens værdi som sikkerhed ved lån, hvilket kan begrænse lodsejerens lånemuligheder.
- **Skovrejsning er bindende:** Skovrejsning er i praksis en irreversibel beslutning som følge af den såkaldte fredskovspligt, der tinglyser arealet til at forblive skov i al fremtid.
- **Tab af identitet:** Ønsket om fortsat at drive landbrug og være landmand, kan gøre skovrejsning mindre attraktivt for den enkelte, selv hvis det økonomisk set fremstår rentabelt.

omlægningsstøtte i form af et øget tilskud til skovrejsning på 44.000 kr./ha, svarende til det gennemsnitlige fald i dyrkningsværdi. Samlet set vil det øge tilskyndelsen, til skovrejsning med 88.000 kr./ha, jf. figur 2, som følge af både øget skovtilskud og reduceret dyrkningsværdi, og dermed mere end fordoble den eksisterende tilskyndelse på 75.500 kr./ha.

For de landmænd, der vælger at modtage omlægningsstøtten, vil støtten i gennemsnit opveje det erhvervsøkonomiske tab, som landmændene bliver påført som følge af sprøjteforbuddet. Hvis alle vælger at modtage støtten, vil støtteordningen beløbe sig til 6,6 mia. kr. som en engangsudgift for staten. Den faktiske udgift bliver formentlig mindre, fordi en del af sprøjteforbuddet rammer arealer, der har så høje dyrkningsværdier, at den enkelte landmand på trods af en øgede tilskyndelse vil fortsætte med at dyrke jorden. I særlige tilfælde, hvor en stor del af en bedrifts arealer omfatter områder, der er berørt af et sprøjteforbud, og hvor skovrejsning ikke kan betale sig, vil det blive nødvendigt at udbetale en direkte kompensation eller at give omlægningsstøtte til økologisk landbrugsdrift for at undgå, at der vil være tale om ekspropriation.

Figur 2: Sprøjteforbud og målrettet omlægningsstøtte øger incitamentet til skovrejsning

Kilde og anmærkning: Se noter sidst i notitsen

Den foreslåede model vil både give skov og økologisk landbrugsdrift

Det nuværende skovrejsningstilskud er fastlagt efter at gøre skovrejsning rentabelt på de ca. 250.000 ha landbrugsarealer, hvor alternativomkostningen ved skovrejsning er mindst, fordi dyrkningsværdien er lavest. SGO omfatter ikke udelukkende landbrugsjorder med lave dyrkningsværdier, og dyrkningsværdien varierer sandsynligvis betydeligt mellem arealerne. På arealer med høje dyrkningsværdier vil 88.000 kr./ha ikke være tilstrækkeligt til at gøre skovrejsning mere

attraktivt end fortsat landbrugsdrift med restriktioner. En væsentlig forklaring er, at skovrejsning i SGO-områder vil konkurrere med andre støtteberettigede arealanvendelser, herunder økologisk drift og ekstensiv græsning. Disse alternativer giver ikke alene adgang til en række støtteordninger, men også mulighed for at beholde kvælstofkvoterne, der indføres med den nye kvælstofregulering. Hvis man i stedet rejser skov, bortfalder kvoterne, hvilket er en omkostning for den enkelte landmand.

Kontakt

Afdelingsdirektør Ulrik Beck
E-mail: urb@ceri.dk
Tlf.: +45 3140 8705

Kommunikationschef Tina Birckjær Nikolajsen
E-mail: tbn@ceri.dk
Tlf.: +45 2728 2733

Noter

Kilde, Figur 1: Fremskrivning af antal udtagne skovarealer under den grønne trepart (1000 hektar): Jørgensen, A. L. (2026). *Det går meget langsomt med skovrejsning*. CERI-rapport.

Anmærkning, Figur 1: Fremskrivning af antal udtagne skovarealer under den grønne trepart (1000 hektar): Den lineære fremskrivning af det nuværende tempo i indsatsen er baseret på antallet af hektar, der siden 2023 har fået etableringstilsagn eller er blevet anlagt.

Kilde, Figur 2: Sprøjteforbud og målrettet omlægningsstøtte øger incitamentet til skovrejsning: Regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri, & Kommunernes Landsforening. (2024). *Aftale om et Grønt Danmark*. Miljø- og Ligestillingsministeriet. (2026). *Analyse af reguleringsmuligheder for beskyttelse af drikkevandet: Sårbare grundvandsdannende områder*.

¹ Produktionsskov anvendes til træproduktion, mens urørt skov er skov, hvor driften er ophørt, og skoven får lov til at passe sig selv.

² Værdien af det bedste alternativ man giver afkald på ved at vælge skovrejsning frem for en anden anvendelse af arealet, typisk fortsat landbrugsdrift.